

Leioako Erizaintzako
Unibertsitate Eskola
Escuela Universitaria
de Enfermería de Leioa

Osasun Mentalerako Erizaintza

5. gaia:

BULKADAREN ASALDURAK

Marta Arrue
marta.arrue@ehu.es

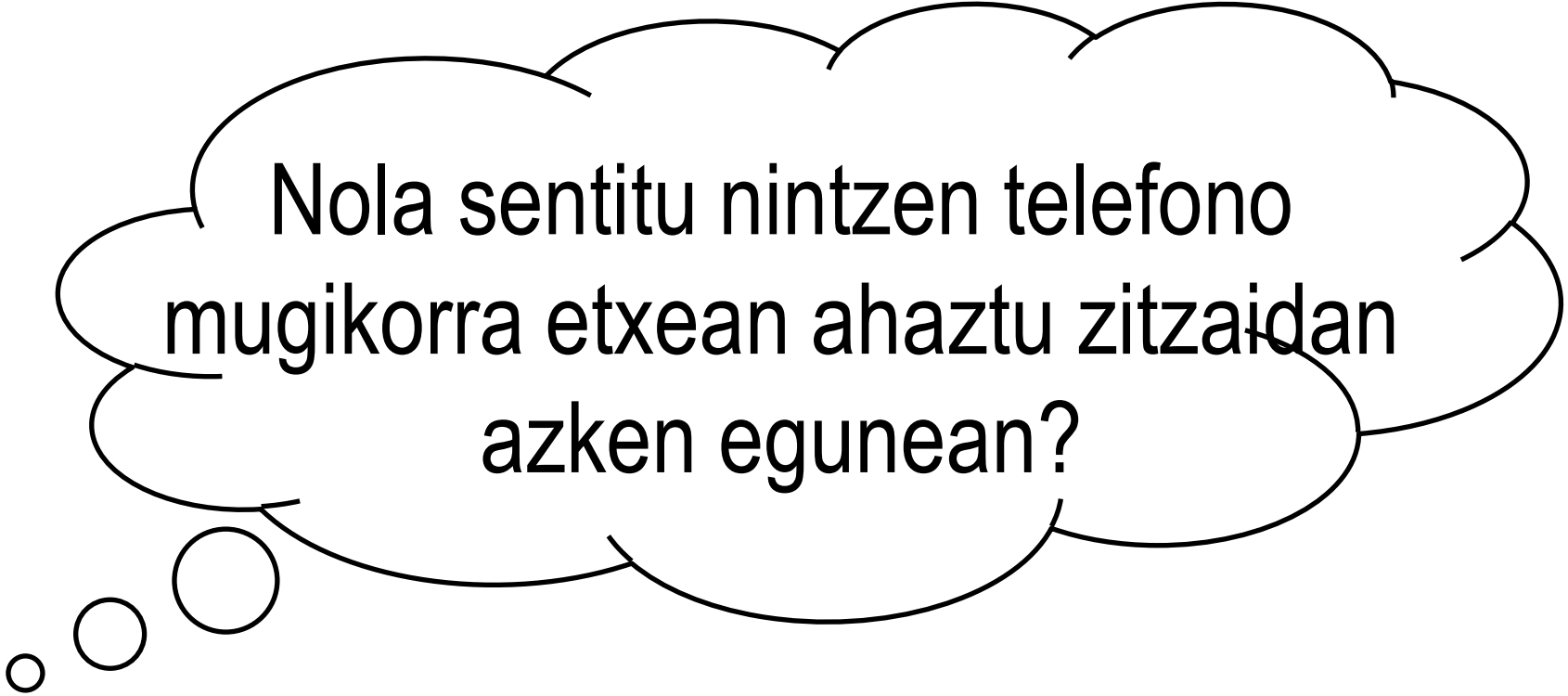
eman ta zabal zazu
universidad
del país vasco euskal herriko
unibertsitatea

BULKADAREN NAHASTEAK

Ikasketa-helburuak

- Bulkaden nahasteen estatistika epidemiologikoak eztabaidatu.
- Bulkada nahaste motak deskribatu.
- Gaixotasunaren garapenean etiologiaren eragina identifikatu.
- Nahasteen sintomak identifikatu. Informazio hori pazientearen ebaluazioan duen eragina aztertu.
- Paziente bakoitzari dagozkion erizaintzaren zainketak identifikatu.
- Nahasteen inguruan, gaixoaren eta familiaren heziketan garrantzitsuak diren gaiak identifikatu.
- Gaixotasun hauen tratamendu aipagarri motak eztabaidatu.

Autokontzientzia lantzen...

Nola sentitu nintzen telefono mugikorra etxean ahaztu zitzaidan azken egunean?

Autokontzientzia lantzen...

“Altxatu eta mugikorra hartzen duzu. Lehenengo WhatsAppa. Hortzak garbitzen dituzun bitartean smartphona gertu daukazu. Agian mezuren bat jasoko duzu. Igogailuan zauden bitartean argazki pare bat bidaltzen dituzu, dei bat erantzun duzu eta Facebooken abisu pare bat jaso dituzu. Unibertsitaterako bidean, twitteatzen duzu, korreo pare bat iritsi zaizkizu eta youtubetik bideo bat jaitsi duzu. Egunak, gutxi gora-behera, antzeko intentsitatez jarraituko du.”

Zure burua ezagutzen duzu?

PENTSAMENDU KRITIKOA

NORMALA ALA PATOLOGIKOA?

Intentsitatea

Frekuentzia

Inbertitutako denbora/dirua

Egunerokotasunean oztopoa

BULKADEN ASALDURAK

(APA, 2013)

KLEPTOMANIA

Patologikoki
lapurtzea

TRIKOTILOMANIA

Ilea kentzea

A.LEHERKORRA

Biolentzia momentuak

PIROMANIA

Suteak intentzios
eragitea

BULKADEN ASALDURAK

**Elikadura
osasuntsuarengatik
obsesioa**

ORTOREXIA

**Gehiegizko
ariketa fisikoa**

VIGOREXIA

Ur gehiegi edatea

POTOMANIA

BULKADEN ASALDURAK

Lanerako bizitzea

WORKAHOLIKOA

HIPERSEXUALITATEA

Sexuarengatik obsesioa

Beste batzuk

Mobilak, internet, erosketak...

LUDOPATIA

(Becoña, 2004; Echeburua, 2010)

KONTZEPTUA

Bulkadaren kontrolaren nahastea
edo
menpekotasun jokabidea?

- APA (DSM-V) eta OMS (CIE-10)
- Sáiz, Echeburua, Dickerson...

KONTZEPTUA

DSM-V / CIE-10

- Bulkada kontrola ↓
- Ezinegona aurretik
- Plazerra egiterakoan

Echeburua, Sáiz...

- Indartzaileak:
Positibo → Negatibo
- Etengabekoa
- Kontrola falta
- “Tolerantzia”
- “Abstinentzia”
- Ondorio negatiboen gaineratik jarraitzen du

KONTZEPTUA

- Adikzio psikologikoak eta adikzio kimikoak

Jokua	Alkohola
Telefonia	Tabakoa
Interneta	Kokaina
Erosketak...	Anfetaminak...

(Echeburua, 2010; 2013)

JOLAS NORMALA JOLAS PATOLOGIKOA

Ausazko jokoa berez, negatiboa al da?

EPIDEMIOLOGIA

- Prebalentzia: %1,7 (Becoña, 2004)
- Hiri-ingurunea > Nekazal-ingurunea
- Jolas mota: joko-makinak, %75 (Esp)
- ♂ > ♀ (ikerketen arabera, 2-30 %)
- Hasiera: nerabea, heldu gaztea
- Prebalentzia handiagoa: espetxeratuak, gutxiengo etnikoak, gaixo mentalak, drogazaleak, nerabeak.
- Nahaste kronikoa (etengabeko/aldiko eredia)

FAKTORE HARTARATZAILEAK

“tragaperren”
menpekotasunerako
gaitasuna

%75

- Apostuaren zenbateko txikia
- Argiak eta soinuak
- Tarteka saritze sistema
- “Kontrolerako” botoiak
(trebetasuna/zortea)

LUDOPATA. Ezaugarriak

- ✓ Kezka absesiboa
- ✓ Jokabidearen kontrol galera
- ✓ Abstinentziaren sintomak
- ✓ Gastatutako kantitatea ↑ beharra
- ✓ Galdutakoa berreskuratzen saiatzea
- ✓ Galeren gutxiespena
- ✓ Egoeretatik ihes egiteko jolasten du
- ✓ Arazoa ezkutatzeko gezurrak esaten ditu
- ✓ Arazoa ezeztatzea edo txikiagotzea
- ✓ Kontrolatzearen ilusioa (trebetasuna+zortea)
- ✓ Atsegin eta eszitazio handia

ONDORIOAK

- **Eremu pertsonala**
(ondoeza orokorra, autokontzeptua hondatua, alkoholismoa...)
- **Eremu ekonomikoa**
(zor handiak, familiaren egoera ekonomiko larria)
- **Lan egoera**
(errendimendu ↓, kaleratzea)
- **Familia**
(desatentzioa, patologiak)
- **Bizitza soziala**
(denbora ↓, lagunei zorrak)
- **Justizia** (lapurketak, faltsifikazioak, ez-ordaintzeak...)

ONDORIOAK

“Adikzio guztiek bukatzen dute sufritzen dutenaren eta bere ingurukoen bizitza minatzen”

(Enrique Echeburúa, 2010)

Ludopatia

ERIZAINZAREN ZAINKETAK

- 1) Ebaluazioa
- 2) Helburua: “erabateko” abstinentzia
- 3) Terapia
  - Estimuluen kontrola
  - Zuzeneko esposaketa
  - Berrerorketak ekiditeko interbentzioa
- 4) Psikofarmakoak
- 5) Autolaguntzarako taldeak

Ludopatia

ERIZAINZAREN ZAINKETAK

- Ebaluazioa:
  - Aurkeztu eta datuak jaso
- Helburua: “erabateko” abstinentzia
- Terapia:
  - ✓ Estimuluen kontrola
  - ✓ Erantzunaren prebentzioa landuz zuzeneko esposaketa
  - ✓ Berrerorketak ekiditeko interbentzio kognitibo-konduktuala
- Psikofarmakoak
- Autolaguntzarako taldeak eta eskuliburuak

Ebaluaziorako tresnak

- *Cuestionario Breve de Juego Patológico* (Fernández-Montalvo, Echeburúa eta Báez, 1995)
- *Cuestionario de Juego de Soath Oaks (SOGS)* (Lesieur eta Blume, 1987)
- *Screen for Gambling Problems (NODS)* (Gerstein, Hoffman eta Larison, 1999)
- *Índice de Severidad de la Adicción (ASI)* (McLellan, Luborsky, Woody eta O' Brien, 1980)
- *Autorregistro de juego* (Echeburua eta Báez, 1994)

✓ 1. saioa

- Diruaren kontrola
- Egoera arriskutsuak ekidin
- Bere burua salatu
- Dirua itzultzeko estrategia

✓ 2. saioa

- Etxeko lanak berrikusi
- Zuzeneko esposizioa
- Diruaren kontrola

✓ 3, 4 eta 5. saioak

- Etxeko lanak berrikusi
- Kontrolaren desagertzea
- Begiralearen desagertzea

✓ 1. saioa

- Abstinentziaren kontzeptua
- Arrisku egoerak identifikatu
- Dituen estrategiak ebaluatu
- Lasaitze-teknikak

✓ 2. saioa

- Lasaitzea berrikusi
- Ondorio negatiboak aztertu
- Trebetasunak
- Berrerorketaren ideia landu

✓ 3. eta 4. saioak

- Errefortzu saioak

TEKNOLOGIA BERRIAK

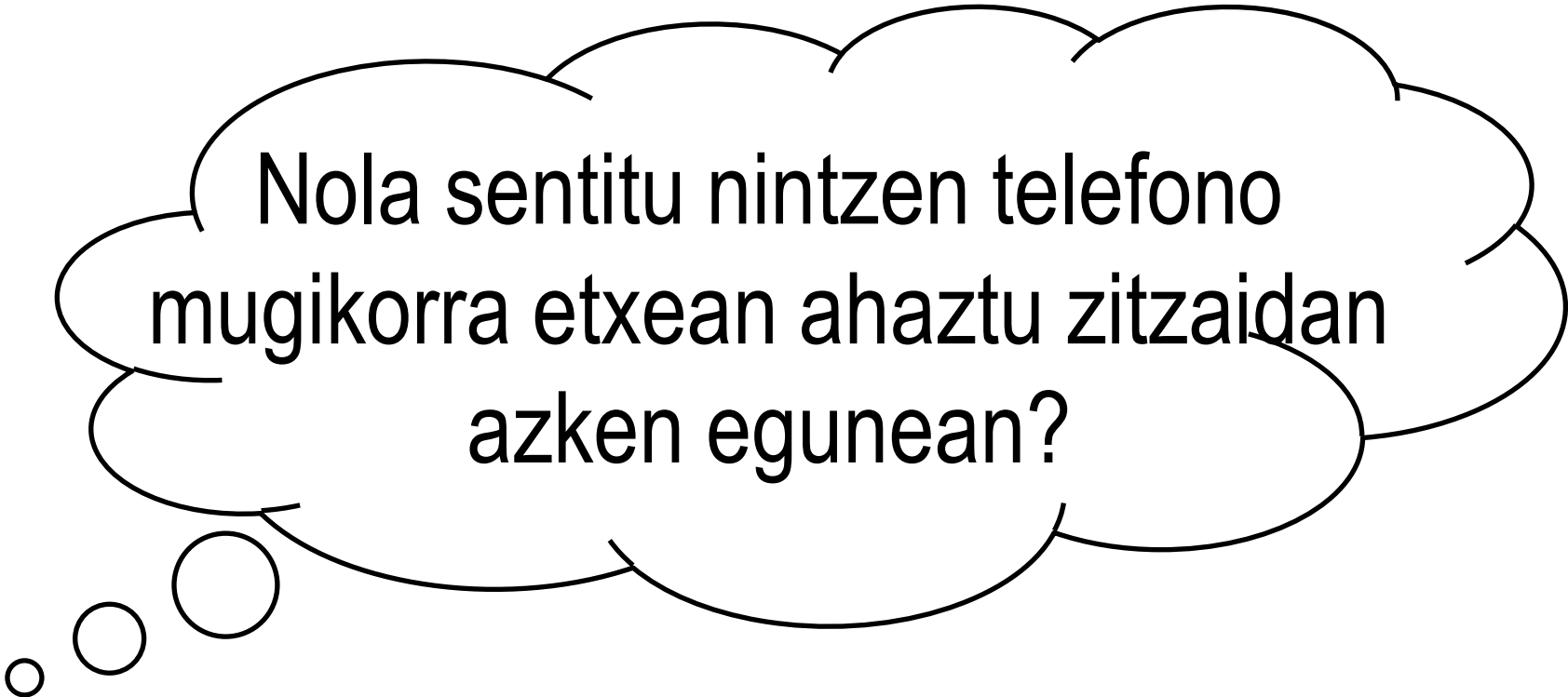
Alarma zeinuak

(Echeburua, 2013)

- ✓ Loari 5 ordu baino gehiago kentzea.
- ✓ Familia-erlazioak, lagunak, ikasketak edo osasunaren zaintza aintzakotzat ez hartzea.
- ✓ Sarearen erabilera dela eta, ingurukoengandik (gurasoak, anai-arrebak) kexak jasotzea.
- ✓ Aldi oro Sarean pentsatzen egotea eta gehiegi haserretzea konexioak kale egin edo oso motel doanean.
- ✓ Denboraren nozioa galtzea eta konektaturik egon den ordu kopuruaren inguruan gezurrak esatea.
- ✓ Sozialki islatzea, haserrekor egotea eta ikasketetan errendimendua jaistea.
- ✓ Pantailaren aurrean egotean ezohizko aktibazio edo euforia sentitzea.

Autokontzientzia lantzen...

Nola sentitu nintzen telefono mugikorra etxean ahaztu zitzaidan azken egunean?

Leioako Erizaintzako
Unibertsitate Eskola
Escuela Universitaria
de Enfermería de Leioa

Osasun Mentalerako Erizaintza

5. gaia:

BULKADAREN ASALDURAK

Marta Arrue
marta.arrue@ehu.es

eman ta zabal zazu
universidad
del país vasco euskal herriko
unibertsitatea